

1. potrafi pozyskiwać informacje z literatury, baz danych oraz innych źródeł (w języku ojczystym i angielskim), integrować je, dokonywać ich interpretacji i krytycznej oceny, wyciągać wnioski oraz formułować i wyczerpująco uzasadniać opinie, - [K2st_U1]
2. potrafi planować i przeprowadzać eksperymenty w obszarze uczenia maszynowego, interpretować uzyskane wyniki i wyciągać wnioski - [K2st_U4]
3. potrafi formułować i testować hipotezy związane z problemami inżynierskimi i prostymi problemami badawczymi w uczeniu maszynowym - [K2st_U4]
4. potrafi zaproponować ulepszenia (usprawnienia) istniejących rozwiązań z dziedziny uczenia maszynowego/technologii semantycznych integrując wiedzę z różnych obszarów informatyki - [K2st_U5]
5. potrafi ocenić przydatność metod analiz danych/uczenia maszynowego/technologii semantycznych w internecie przedmiotów - [K2st_U6]
6. potrafi współdziałać w zespole - [K2st_U15]
7. potrafi określić kierunki dalszego uczenia się i zrealizować proces samokształcenia - [K2st_U16]

Kompetencje społeczne:

1. rozumie, że w informatyce wiedza i umiejętności bardzo szybko stają się przestarzałe - [K2st_K1]
2. rozumie znaczenie wykorzystywania najnowszej wiedzy z zakresu analizy danych i technologii semantycznych - [K2st_K2]
3. rozumie potrzebę formułowania i przekazywania społeczeństwu najnowszych osiągnięć z zakresu analizy danych/technologii semantycznych - [K2st_K3]
4. ma świadomość potrzeby rozwijania dorobku zawodowego z zakresu informatyki - [K2st_K4]

Sposoby sprawdzenia efektów kształcenia

Efekty kształcenia przedstawione wyżej weryfikowane są w następujący sposób:

Ocena formująca:

- a) w zakresie wykładów:
  - na podstawie odpowiedzi na pytania dotyczące materiału omówionego na poprzednich wykładach.
- b) w zakresie laboratoriów:
  - na podstawie oceny bieżącego postępu realizacji zadań cząstkowych.

Ocena podsumowująca:

- a) w zakresie wykładów weryfikowanie założonych efektów kształcenia realizowane jest przez:
  - ocenę wiedzy z zakresu analizy danych i uczenia maszynowego na podstawie kolokwium zaliczeniowego
  - ocenę wiedzy i umiejętności podczas realizacji w grupie projektu informatycznego zawierającego elementy technologii semantycznych.
- b) w zakresie laboratoriów weryfikowanie założonych efektów kształcenia realizowane jest przez:
  - ocenę prezentowanego przez studenta sprawozdania z realizacji projektu w ramach publicznej prezentacji projektu.

Uzyskiwanie punktów dodatkowych za aktywność podczas zajęć, a szczególnie za:

- omówienia dodatkowych aspektów zagadnienia,
- efektywność zastosowania zdobytej wiedzy podczas rozwiązywania zadanego problemu,
- uwagi prowadzące do udoskonalenia materiałów dydaktycznych lub procesu dydaktycznego.

Treści programowe

Program wykładu obejmuje następujące zagadnienia:

Analiza danych w zakresie statystyki opisowej (miary opisu, rozproszenia) oraz badanie zależności między zmiennymi liczbowymi. Uczenie maszynowe w zakresie uczenia nadzorowanego (cel: zrozumienie danych i generalizacji danych na nowe przypadki). Podejścia: drzewa decyzyjne, podejścia regułowe, naiwny klasyfikator Bayesowski.

Pojęcie Internetu Semantycznego. Warstwowa architektura języków Internetu Semantycznego. Klasyczne sieci semantyczne i trójkowy model danych. Język opisu zasobów RDF Reprezentacja wiedzy za pomocą ontologii. Język zapytań SPARQL. Pojęcie końcówki SPARQL. Silniki zapytań SPARQL. Semantyczne systemy Wiki. Przykłady aktualnych inicjatyw związanych z semantyczną integracją danych i wiedzy (<http://schema.org>, Graf Wiedzy Google) oraz wykorzystanie technologii semantycznych w Internecie Przedmiotów.

Program laboratorium obejmuje następujące zagadnienia:

Analiza danych (statystyka opisowa i analiza zależności między zmiennymi) z wykorzystaniem arkusza Excel. Uczenie maszynowe (uczenie nadzorowane) z wykorzystaniem narzędzia WEKA (drzewa decyzyjne, systemy regułowe, naiwny klasyfikator Bayesowski). Modelowanie ontologii z wykorzystaniem edytora ontologii Protégé. Odpytywanie heterogenicznych źródeł wiedzy za pomocą języka SPARQL. Tworzenie i zarządzanie treścią oraz modelowanie i wyszukiwanie wiedzy w środowisku Semantic Media Wiki.

<p>Metody dydaktyczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wykład: prezentacja multimedialna, prezentacja ilustrowana przykładami, demonstracja, dyskusja. 2. ćwiczenia laboratoryjne: ćwiczenia praktyczne, praca w zespole, pokaz multimedialny, gry integracyjne, demonstracja, dyskusja. 		
<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uczenie maszynowe i sieci neuronowe, Krzysztof Krawiec i Jerzy Stefanowski, Wydaw. Politechniki Poznańskiej, 2003. 2. Eksploracja danych: metody i algorytmy, Tadeusz Morzy, PWN 2013. 3. Ontologie w systemach informatycznych, Krzysztof Goczyła, EXIT, 2011. 		
<p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Classification with test costs and background knowledge, T. Łukaszewski i S. Wilk, Knowledge-Based Systems 92 (2016), 35-42 2. Semantic Web Programming, John Hebel, Matthew Fisher, Ryan Blace, Andrew Perez-Lopez, Mike Dean, Wiley, 2009 3. Semantic Web for the Working Ontologist, Dean Allemang and Jim Hendler, Morgan Kaufmann, 2008. 4. Automated Planning theory and practice M. Ghallab, D. Nau, P. Traverso, 2004. 5. RapidMiner: Data Mining Use Cases and Business Analytics Applications M. Hofmann, R. Klinkenberg, 2013. 		
<p>Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta</p>		
<p>Czynność</p>		<p>Czas (godz.)</p>
1. udział w wykładach		16
2. przygotowanie do zajęć laboratoryjnych		4
3. udział w zajęciach laboratoryjnych		16
4. dokończenie (w ramach pracy własnej) ćwiczeń laboratoryjnych		8
5. napisanie projektu zaliczeniowego, przygotowanie prezentacji multimedialnej projektu		10
6. udział w konsultacjach związanych z realizacją ćwiczeń laboratoryjnych i projektu		2
7. zapoznanie się ze wskazaną literaturą (10 stron tekstu naukowego = 1 godz.), 100 stron		10
8. przygotowanie do kolokwium zaliczeniowego (10 godz) i udział w kolokwium zaliczeniowym (w ramach zajęć)		10
<p>Obciążenie pracą studenta</p>		
<p>forma aktywności</p>	<p>godzin</p>	<p>ECTS</p>
Łączny nakład pracy	76	3
Zajęcia wymagające bezpośredniego kontaktu z nauczycielem	34	1
Zajęcia o charakterze praktycznym	34	1